

De Congodokters (19)

‘Ik ben ontzettend dankbaar dat ik de kans krijg om te werken in Afrika’

Dokter Nele Vangheluwe trok voor Artsen zonder Vakantie van 8 tot 23 augustus vorig jaar naar Congo, meer bepaald naar Kimbondo. Ze werkte er kleinschalig. Enkele flarden uit haar dagboek.

Ik ben in Kimbondo: geen computer, geen mail, geen internet. Een schriftje, een stylo. Zo hield ik flarden van gedachten bij.

Kimbondo is een piepklein dorpje, een 30-tal km van Kinshaha midden de heuvels. In dit dorpje ontstond zowat 30 jaar geleden een weeshuis voor verlaten kinderen, opgericht door een Italiaanse pneumologe, dokter Laura Perne. Ze wordt 90 in september en woont er. Medeoprichter is Italiaanse priester en pediater, père Hugo. Het zijn twee fantastische mensen die dagelijks blijven vechten met de moed der wanhoop. Er wonen een 200-tal kinderen, echt ‘verlaten’ kinderen. Allemaal bedjes naast elkaar, zodanig veel werk en zoveel handen te kort, dat de eerste zorg van dagelijkse wasbeurt en maaltijd alle tijd en energie opsloort.

Extraatje

Je voelt je zo machteloos omdat ze verstoken blijven van genegenheid, moeder/vaderlijke, familie, de extraatjes, de complimentjes. En ja, af en toe valt er eens een extraatje uit de lucht, zoals de zaterdag van ons vertrek toen we met père Hugo

naar de Congostroom gingen kijken in Kinshaha en drie glunderende kinderen met ons megingen en verwend werden in een klein restaurantje. Maar met zoveel kinderen in het weeshuis: hoeveel keer kan dit hen te beurt vallen?

En dan het ziekenhuis. Vijf schitterende Congolese dokters die heel veel weten, heel accuraat zijn, maar zo vaak de duimen moeten leggen door gebrek aan middelen. Ze verdienen 400 (vierhonderd!) euro per maand. Och ja, denk je, het leven is er spotgoedkoop. Maar Congo is duur, een cola kost er bvb ook 1 euro.

Ze hebben geen auto: dagelijks liften van huis naar ziekenhuis. Ze hebben geen eigen huis. Zelfs geen goede stethoscoop (te duur, ze gebruiken er een van mindere kwaliteit). Ze moeten diagnoses stellen op louter klinische grond, zonder aanvullend laboratorium of medische beeldvorming. Ze verrichten elk een 50-tal consultaties per dag. Consultatie is gratis maar veel mensen kunnen aanvullend onderzoek of medicatie niet betalen.

Het ziekenhuis is er enkel voor

kinderen, tuberculosepatiënten en patiënten met nierproblematiek, er zijn een 150-tal bedden, en er is een kleine intensieve zorg met heel beperkte middelen.

Ik heb deelgenomen aan hun leven, hun werk, meegedraaid in het systeem van zaalrondes, consultaties. Ze hebben dat echt geapprecieerd en samen hebben we het vele werk geoptimaliseerd zoals bijvoorbeeld het gebruik van een koffer waarin urgente medicatie gerangschikt werd.

Hun voortdurende wil om hun zaken goed te kennen was zo ontroerend mooi: iedere middag was er een arts die een medisch onderwerp behandelde, waarover dan gediscussieerd werd. Ik sprak over handhygiëne, reanimatie, en pijnbestrijding bij het kind.

Beste Dr. Justin, Dr. Patrick, Dr. Papy, Dr. Kady, Dr. Jacques: al jaren werken jullie in moeilijke omstandigheden met patiënten wetende wat er in de wereld - maar niet in jullie land - allemaal te koop is. Mijn echte waardering.

Maar weet je wat het nog lastiger maakt? Zo weinig tekens van hoop gevoeld in Congo. Gezondheidszorg is geen prioriteit, de wegen zijn er verschrikkelijk of onbestaand omdat ze gewoon kapot zijn, het openbaar vervoer viel bijna helemaal stil (laatste trein reed één jaar geleden), corruptie komt veel voor, gelukkig niet in de gezondheidszorg.

De problemen zijn zo groot. En toch zijn er mensen die er dag in dag uit het beste van zichzelf geven en volhouden.

Maandag 10.08.09

Een warm onthaal: Dr. Hugo leidde ons rond op zondag in het ziekenhuis. Een ‘heilig’ man. Als het woordje heilig niet bestond, dan hadden we het voor hem moeten uitvinden. Deze man schenkt zich volledig weg voor ieder kind, al is het om een snotneus af te veegen of al is het voor de meest ingewikkelde medische pathologie, of een moeilijke beslissing voor zijn weeshuis. Hij gaat ervoor zonder compromissen.

Mijn Congolese collega artsen, Dr. Patrick, Dr. Papi, Dr. Justin, Dr. Jacques, Dr. Kady, werken met waardigheid. Ze zetten zich in, doen wat van hen gevraagd wordt, hebben het beste voor met elke patiënt. Ik verbleek gewoon bij al dat waardig engagement.

Woensdag 12.08.09

Vandaag samen met Dr. Justin een geïmproviseerde maagsonde geplaatst

Ze zijn er, de mensen zonder mogelijkheden, de mensen zonder elektriciteit, en ze zijn niet anders dan zijn.

bij Jonathan. Jonathan is 11 en heeft een forse maagbloeding. Bijna alle bloed verloren. Transfusie gegeven. Jonathan is gestorven wegens gebrek aan materiaal. Vannacht is Tina, vier maanden oud, gestorven. Gisteravond nog met Linda naar haar gaan kijken. Longontsteking, ze kwam te laat aan, en we hadden niet de gepaste medicatie.

Zaterdag 15.08.09

Euh, weekend? Vandaag gewerkt, om 7u15 werd ik geroepen voor een verkeersaccident, 1 dode, 2 gewonden. Wondhechting, geen naaldvoerder (bij ons in liggen ze zo voor het grijpen in elk ziekenhuis). Wel wordt de naald vastgehouden met een tang om tanden te trekken.

Geen pincet, enkel een klein schaar-tje. Alles moest van her en der van de verschillende diensten bijeengezocht worden want het waren unieke stukken. Eerst geen handschoenen, dan toch gevonden op een andere dienst. Uiteindelijk is het gelukt in een operatiekwartier waar gewoon niets voorhanden is.

Dan consultaties met nierspecialist die wekelijks uit Kinshasa komt. We zagen veel kinderen met nierziekten omdat ze zich thuis wendden tot de traditionele kruidengeneeskunde en die is vaak giftig voor de nieren.

Maandag 17.08.09

Bewogen dag. Nsuzy -2,5 jaar, 4,5 kg- is gestorven deze voormiddag. Hiv, malnutritie, we hebben zo voor haar gezorgd. Heldere kijkers in een lichaampje dat alle ellende verraadde. Veel pathologie gezien, veel hartproblemen bij kinderen.

Overweldigend, sprakeloos, het went niet.

Nabeschouwing 01.11.09

Kimbondo ligt al een tijdje achter de rug... thuisgekomen met heel veel vragen, heel veel emoties, zwaar geweest, ziek geweest na thuiskomst, en veel tijd moeten nemen om alles te verwerken.

Maar ook verwonderd hoe snel ik weer in mijn ‘gewone leven’ gestapt ben. Maar toch. Het was de missie die het diepst sneed. Nog nooit zoveel ellende samen gezien, maar ook heel moedig en intens levende mensen gevonden, ik kan het zo moeilijk beschrijven wat deze missie met me deed.

Ik ben geen mens van grote structuren of grote ideeën of politieke veranderingen, ik hoop dat er zulke mensen zijn en dat ze hun verantwoordelijkheid zullen opnemen. Ik ben gewoon een arts die naast hen wil staan en met hen zoeken hoe we hen best kunnen helpen als ze ziek zijn.

Ik ben ontzettend dankbaar dat ik de kans krijg om jaarlijks te werken in Afrika voor AzV. Dankbaar dat ik mocht studeren, dankbaar dat ik hier in België kan werken en ervaring kan opdoen, dankbaar dat ik dat kan uitdragen bij mensen die het helemaal niet goed hebben.

En ik wil jullie er gewoon attent op maken: ze zijn er, de mensen zonder mogelijkheden, de mensen zonder elektriciteit, zonder water, zonder gezondheidszorg, zonder huis, zonder auto, zonder eten. En ze zijn niet anders dan wij.

Nele Vangheluwe

Bewerking: Pascal Selleslagh

© Griet Hendrickx

Nele Vangheluwe: “We zagen veel kinderen met nierziekten omdat ze zich thuis wendden tot de traditionele kruidengeneeskunde en die is vaak giftig voor de nieren.”